

Νίκος Εγγονόπουλος

Ο ΑΤΛΑΝΤΙΚΟΣ

(1954)

Ίλαρῶς διαπλέομεν ὠκεανόν...

Ψαλμός εὐαγγελιστῶν

Τί εἴμαστε; ποῦ πᾶμε;

PAUL GAUGUIN

τό καρᾶβι ἤχεῖ
τό τραῖνο σφυρίζει
ἀπό τούς πυργίσκους τό σύνθημα δίνουν
τό νοῦ σας
τό ταξειδί ἀρχίζει
ἐλᾶτε
φεύγουμε
σέ ξένη γῆ

στόν καφφενέ τῆς λιθόστρωτης ἀρβανίτικης πλατείας
χαμένοι μέσ' στό πλήθος
τῆς ἤρεμης
ἀτάραχης συνηθισμένης πελατείας
ἐκεῖ πού βασιλεύει ἦθος
σεμνότης σιγή
δέν μένουμε πιά
τό ταξειδί μᾶς κράζει
ἐλᾶτε : φεύγουμε σέ ξένη γῆ

πᾶνε πιά οἱ ρεμβασμοί στοῦ Πειραιᾶ τά σοκάκια
δέν μᾶς βρίσκει ἡ νύχτα στίς γνωστές γειτονιές
σάν ἀνάφτου τῖς λάμπες
ὡς φωνάζουν παιδάκια
στό μουράγιο δέν μᾶς θέλγουν σά χτές
οἱ οἰκεῖες γωνιές
τῶν ὠραίων μεγάρων οἱ νεκρές οἱ προσόψεις
δέν ζητοῦν προβολή τοῦ εὐγενικοῦ μας κορμιοῦ
– προσβολή εἶν' τῆς χτές τά προσόψια
ἢ πάλι –

ἐγκαταλείπουμε τὰ ἴδια καὶ τὰ ἴδια
ξεκινοῦμε γιὰ τὰ νέα ταξείδια
ξεκινοῦμε γιὰ ξένη μιά γῆ

ὁ ρυθμός δέν εἶν' πιά ὁ σκοπός μας
ἀπ' τὴν πόρτα ἔχει φύγει ὁ σκοπός μας
στὴν ἐκκλησία σβύνουν οἱ πολυελαῖοι τὰ μανουάλια
πού φωτίζουν τίς εἰκόνες
– χάνεται μέσα στό σκοτάδι ὁ γυναικωνίτης πού συχνάζαν
οἱ κοκκῶνες –
καί μπρός στό τέμπλο ἢ καντήλα ἀρχίζει τό νυχτέρι
ἐμᾶς ὁμως μᾶς κράζουνε τὰ ξένα μέρη
κι' ὡς νά φωτίση καί πάλι
αὐγή
ἐμεῖς ξεκινᾶμε
γιὰ ξένη γῆ

ἡ καπελλοῦ συνταιριάζει φτερά ζωντανά πουλιά
δροσερά λουλούδια γιὰ τὰ καπέλλα
ὁ γραμματοκομιστής βαρέθηκε τό πάγαιν' - ἔλα
ὁ γαλατάς ἐτοιμάζει τὰ γιαούρτια
γιὰ τό βράδυ
κι' ἡ ὠραία παρθένος πλάι στό παραθύρι ἀκόμη ράβει
καί νά σέ λίγο θ' ἀποθέση τὴ βελόνα
καί στά σγουρά της τὰ μαλλιά τοποθετεῖ τοῦ μαρτυρίου κορώνα
ὡς πρόκειται μονορρούφι νά κατεβάση
τό φαρμάκι πού ἔχει ἐτοιμάσει ἀπ' τό πρωῖ
ἢ βρύση τρέχει ἢ στάμνα γιομίζει
τό μύλο ὁ μυλωνάς γυρίζει
βασιλεύει τό φεγγάρι ἢ Πούλια θά βγῆ
ἐμεῖς ξεκινᾶμε
γιὰ ξένη γῆ

στό πηδάλιο βάλαμε
τόν πιό νηφάλιο
στὴν τσιμινιέρα
μιά μπαγιαντέρα
κι' οἱ πολυθρόνες μας εἶν' ροκοκό :
ἔ! θά περάσουμε Ἀτλαντικό !
σίφουνες μπόρες θά μᾶς βαρέσουν
καί – μᾶς ἀρέσουν δέ μᾶς ἀρέσουν –
τί τρικυμίες καί τί κακό !

θά ὀρμᾶνε τὰ κύματα νά μᾶς καταποντίσουν
οἱ κεραυνοὶ θά καμτσικίζουνε τόν οὐρανό
ἀρμυρά νερά πού θά μᾶς ραντίσουν
σάν κάτω νά βρισκόμαστε ἀπό κρουνό !
ὅμως νά ξέρετε : δέν θά χαθοῦμε
κανείς
κανένας δέ θά πνιγῆ
ὡς μᾶς προσμένει
μιά ξένη
γῆ

ἥλιος μπουνάτσα οὐρανός γαλάζιος οὔτε ἓνα νέφος
τά νερά ἤσυχα πράσινα σκουῶρα
– ὡσάν σέ πίνακα τοῦ Ἄλταμούρα –
στήν κουπαστή σκομμένοι θ' ἀπολαμβάνουμε τήν ἄφατη εἰρήνη
καί μακρὰ θά βλέπουμε τίς φαλινοθηρίδες
νά κυνηγοῦνε τό πλουτοφόρο τους κυνήγι
καί οὔτε σύγκρουα οὔτε ρίγη
παρ' ὅλη τή δριμύτητα τῆς ἀτμοσφαίρας
καί – ὡς ὅλα ἀλλάζουν – νά ἡ ὀμίχλη
τό καράβι διεισδύει μέσ' στήν ὀμίχλη
ἀδύνατο νά δοῦμε ἐμπροστά μας
μπερντέδες ἡ θολούρα σκάλες σκάλες
κι' ἀρχίζουνε νά πέφτουνε
οἱ στάλες
οἱ πρῶτες τῆς βροχῆς
κι' ἄνεμος ἄγριος ξάφνης σηκώνεται
μᾶς παίρνει ξάρτια
παίρνει τίς βάρκες παίρνει κατάρτια
τά πάντα ἀπ' τό καράβι μᾶς ξερριζώνει
μέ μουγγρητά μᾶς περιζώνει
καί τό ξυλάρμενο σκαμπανεβάζει
– τί μακρὰ πού εἶστε τῆς πάτριας γῆς εἰκόνες! –
κάτω μας ἀνοίγονται τῆς ἄβυσσου οἱ λειμῶνες
κάποτε στόν ὀρίζοντα ἡ θολούρα
– ἂν εἶναι δυνατό ! –
πυκνώνει
νυχτώνει
ξημερώνει
τούς μπερντέδες τῆς ὀμίχλης διαδέχονται οἱ κουρτίνες τῆς
βροχῆς
ὁ ἥλιος – ὁ λαμπρός – κρυμμένος

καί μόνο ό άνεμος ό άφορεσμένος
άναμαλλιάζει τίς θολές τίς φοινικιές στά μακρυνά νησία
άργεΐ τό πλοΐο μας
πολύ άργεΐ
: πότε θά φτάσουμε
στήν ξένη
γή ;

ό `Ατλαντικός σᾶς ξαναλέω μᾶς περιζώνει
εἶναι θεώρατος εἶμαστε μόνοι
εἶμαστε ἥπιοι εἶν' φοβερός
σάν καρυδότσουφλα μᾶς κλωθογυρίζει
καί μέσ' στ' αὐτί μας μᾶς ψιθυρίζει
μηνύματα ἄγρια (μᾶς ἀπειλεῖ)
πρός Θεοῦ μή χάνουμε τό ἠθικό μας !
παιδιά ἐλπίζετε στό ριζικό μας !
ὅπου καί νᾶναι
: δέ θά φανῆ ;
– ἐκεῖ πού πᾶμε –
ή ξένη γῆ ;

ΚΟΥΒΕΝΤΑ:

: ἄνθρωπε σύ πού βολοδέρνεις
μόνος – όλόμονος – τί γυροφέρνεις
μέσ' στόν ἀπέραντο ὠκεανό ;
πῶς δέ φοβᾶσαι μή ναυαγήσης ;
ἤ – τό λιγότερο –
πολύ ν' ἀργήσης
ὥσπου ν' αράξης
στήν ξένη γῆ ;

ΑΠΟΚΡΙΣΙΣ:

μοῦ λέτε ἄν χαθῶ ἄν ναυαγήσω
ἤ καί ν' ἀργήσω τέλος ν' αράξω
: μπορούσα ἄλλως ποτέ νά πράξω ;
ἔτσι
μέ ρίξανε
 στόν
 ὠκεανό

τό ταξειδί ἐξελίσσεται σύμφωνα μέ τήν προδιαγεγραμμένη
πορεία

: ὑπάρχει πίστη ; τὴν ἀπορία
σ' αὐτὴ τὴν ἀέναη ἐναλλαγὴ
τῆς τροκυμίας καὶ τῆς γαλήνης
τοῦ φουρτουνιάσματος καὶ τῆς εἰρήνης
τί νὰ τὴν κάνουμε ; τί ὠφελεῖ ;
κάπου θὰ πᾶμε κάπου θὰ πᾶμε
κι' ὅμως γιὰ λίγο
– πολὺ λυπᾶμαι –
συλλογιστῆτε
τί θὰ γινοῦμε
ἂν δέν ὑπάρχη
ἡ ξένη γῆ

τώρα βρισκόμαστε στὸν ὠκεανό

Νίκος Εγγονόπουλος, *Ποιήματα*, τόμος Β', Αθήνα 1993, 159–166.